

SPRAWOZDANIA NAUKOWE

JUBILEUSZ 80-LECIA URODZIN PROFESORA WIESŁAWA PUSIA ZAŁOŻYCIELA CZASOPISMA „STUDIA Z HISTORII SPOŁECZNO- -GOSPODARCZEJ XIX I XX WIEKU”

SUMMARY

The 80th anniversary of the birth of Professor Wiesław Puś, the founder of the periodical “Studies in Socio-Economic History of the 19th and 20th Centuries”

IN 2020, an outstanding expert in the economic history of the partition era, prof. dr hab. Wiesław Puś is 80 years old. Due to the prevailing COVID-19 pandemic, it was not until June 2021 that the Professor's ceremonial jubilee was organized. The ceremony, organized by students and employees from the Department of Polish History of the 19th century and the authorities of the Faculty of Philosophy and History at the University of Łódź, gathered numerous guests, including the current and former rector authorities of the university. From a group of friends, colleagues and students, the Professor was presented with a commemorative book, entitled *Nie zamyka się w „skorupie” uczonego. Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Wiesławowi Pusiowi w osiemdziesiątą rocznicę urodzin* (*He does not lock himself in a scientist's „shell”. Studies and sketches donated to Professor Wiesław Puś on the eighty anniversary of his birth*), published by the University of Lodz Publishing House, and prepared under the scientific supervision of prof. Jarosław Kita. The text is a report on this nice celebration.

KEYWORDS: scientific report, jubilee, prof. Wiesław Puś, jubilee monograph

STRESZCZENIE

W 2020 r. znakomity znawca dziejów gospodarczych epoki zaborowej, prof. dr hab. Wiesław Puś ukończył 80 lat życia. Ze względu na panującą pandemię COVID-19 dopiero w czerwcu 2021 r. udało się zorganizować uroczysty jubileusz Profesora. Uroczystość zorganizowana przez uczniów i pracowników z Katedry Historii Polski XIX wieku i władze Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego zgromadziła licznych gości, w tym obecne i byłe władze rektorskie uniwersytetu. Od grona przyjaciół, kolegów i uczniów wręczono Profesorowi książkę pamiątkową, zatytułowaną *Nie zamyka się w „skorupie” uczonego. Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Wiesławowi Pusiowi w osiemdziesiątą rocznicę urodzin*, wydaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, a przygotowaną pod redakcją naukową prof. Jarosława Kity. Tekst jest sprawozdaniem z tej miłej uroczystości.

SŁOWA KLUCZOWE: sprawozdanie naukowe, jubileusz, prof. Wiesław Puś, monografia jubileuszowa

Trudno uwierzyć, iż jeden z najznamienszych badaczy dziejów gospodarczych epoki zaborowej, autor ponad 200 prac naukowych, w tym 12 monografii, profesor doktor habilitowany Wiesław Puś, obchodził w 2020 r. swoje 80 urodziny. Zorganizowane z tej okazji przez uczniów z Katedry Historii Polski XIX w. i władze Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego, z którym Profesor jest związany od ponad pięćdziesięciu lat, uroczyste spotkanie w dniu 25 czerwca 2021 r. zgromadziło kilkadziesiąt osób: przyjaciół, kolegów, współpracowników oraz uczniów dostojnego Jubilata. Spotkanie odbyło się w gmachu Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, którego członkiem jest Profesor. Niestety ze względu na pandemię COVID-19 mogło ono zostać zorganizowane dopiero rok po okrągłych urodzinach Jubilata. Swoją obecnością w tym dniu uroczystość zaszczylicili przedstawiciele obecnych i byłych władz rektorskich Uniwersytetu Łódzkiego, władze Łódzkiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz grono dziekańskie i kierownictwo Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej, gdzie Profesor obecnie jest zatrudniony. Na uroczystość profesor Wiesław Puś przybył wraz z małżonką Leną Pusiową, historyczką i byłą dyrektorką Wydawnictwa UŁ.

Spotkanie otworzył i prowadził prof. dr hab. Jarosław Kita, kierownik Katedry Historii Polski XIX w., uczeń Jubilata, pierwszy, który pod Jego opieką naukową uzyskał doktorat. Z kolei dr hab. Marta Sikorska, prof. UŁ z tej samej Katedry, w syntetyczny sposób zaprezentowała sylwetkę naukową Profesora, wskazując na najważniejsze etapy kariery naukowej oraz najistotniejsze osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. W wystąpieniu odniosła się do prac naukowych Jubilata, wybitnego znawcy dziejów gospodarczych Polski w XIX i XX w., które łączą wysoki poziom metodyczny ze spojrzeniem historyka-humanisty.

Spśród gości, którzy uświetnili uroczystość, jako pierwsza głos zabrała JM Rektor Uniwersytetu Łódzkiego, prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska, która w serdecznych słowach wyraziła podziękowanie Jubilatowi za ponad półwieczny wkład w budowę łódzkiego naukowego środowiska historycznego. Mówiła również o wielkim zaangażowaniu Profesora w staraniach o rozwój bazy Uniwersytetu Łódzkiego w okresie, kiedy przez dwie kadencje (2002–2008) pełnił godność Rektora. Stwierdziła, że obecna uroczystość jest także wyrazem hołdu łódzkiego środowiska akademickiego za wykształcenie i wychowanie wielu pokoleń młodzieży akademickiej i młodej kadry naukowej. Z kolei Dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego, prof. dr hab. Maciej Kokoszko, obok podziękowań, przypomniał także organizacyjne zasługi Jubilata, w tym kilkuletni okres kierowania tym Wydziałem (1990–1996) i zasługi położone w rozbudowę budynku Instytutu Historii UŁ. Podkreślił także jak wielkim autorytetem cieszy się Profesor wśród młodszych pracowników Wydziału oraz wskazał na niezmienny szacunek Jubilata

dla zasad etycznych w jego ponad pół wieku trwającej pracy naukowej i organizacyjnej. Następnie dr hab. Inga Kuźma, prof. UŁ, dyrektorka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, w swym wystąpieniu podziękowała Jubilatowi za Jego wkład włożony w ostatnich latach w rozwój tej jednostki, do której przeniósł się z Instytutu Historii. Podobnie jak wcześniej Dziekan Wydziału, mówiła także o wielkim autorytecie osobistym i naukowym jakim cieszy się w środowisku osoba Wiesława Pusia.

Jako kolejny głos zabrał senator RP, prof. dr hab. Michał Seweryński, były Rektor UŁ w latach 1990–1996, minister edukacji i nauki (2005–2006) oraz minister nauki i szkolnictwa wyższego (2006–2007), który wspominał wieloletnią, owocną współpracę z Jubilatem. Wskazywał m.in. na ważną rolę, jaką Profesor odegrał w trudnym momencie dziejów kraju i Uczelni w grudniu 1981 r. Ponadto podkreślił zasługi Wiesława Pusia jako Rektora, który przyczynił się do poważnych inwestycji, m.in. budowa nowych gmachów Wydziału Prawa i Administracji oraz Biblioteki UŁ. Prezes Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, prof. dr hab. Antoni Różalski, Rektor UŁ w latach 2016–2020, przypomniał swoją współpracę z Jubilatem jako kierującym Uczelnią, kiedy sam pełnił w tym czasie funkcję dziekana Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. Na zakończenie tej części wystąpień, prof. dr hab. Jarosław Kita, prezes Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego i członek Prezydium Zarządu Głównego tego stowarzyszenia, przybliżył rolę jaką odegrał Profesor przede wszystkim podczas przygotowań XIV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, który odbył się w Łodzi w 1989 r. Za swoje wieloletnie zasługi Jubilat w 2007 r. otrzymał godność Członka Honorowego PTH.

Od grona przyjaciół, kolegów i uczniów wręczono Profesorowi księgę pamiątkową, *Nie zamyka się w „skorupie” uczonego. Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Wiesławowi Pusiowi w osiemdziesiątą rocznicę urodzin*, wydaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, a przygotowaną pod redakcją naukową Jarosława Kity¹.

¹ Obok tabuła gratulatoria, słowa wstępnego i bibliografii prac drukowanych prof. Wiesława Pusia za lata 1967–2020, zawiera ona następujące prace: J. Kita, *Pół wieku w służbie nauki i Alma Mater*; R. Stobiecki, *Historyk akademicki w świecie historii alternatywnych. Kilka uwag, nie tylko sceptycznych*; G. Markiewicz, *Businessowe modele zarządzania teatrem operowym w XVII–XVIII wieku*; K. Ślusarek, *Galicja Zachodnia w świetle statystyk z Galicyjskiej Krajowej Dyrekcji Skarbu we Lwowie z lat 1801–1802*; D. Złotkowski, *Akta notarialne i księgi wieczyste niedocenianym źródłem w badaniu historii gospodarczej XIX–XX wieku (na przykładzie guberni piotrkowskiej)*; R.W. Kowalczyk, *Przemysł hutniczy w Warszawie – efemeryda niedojrzałej polityki gospodarczej Rosjan z lat 70. i 80. XIX stulecia*; J. Szczepański, *Pionier przemysłu kieleckiego – Alfons Welke*; M. Szymczyk, *Młyn papierniczy w Dusznikach-Zdroju w kontekście starań o wpis na listę UNESCO najcenniejszych europejskich młynów papierniczych*; E.M. Kostrzewska, *Kura domestika i Homo oeconomicus. Impresje o hodowli drobiu i gospodarowaniu ziemią Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX wieku*; K. Chylak,

1. Prof. dr hab. Jarosław Kita otwiera jubileusz Prof. W. Pusia,
Łódź, 25 czerwca 2021 r. Fot. S.L. Szczesio

2. JM Rektor UŁ, prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska składa gratulacje prof. W. Pusiowi,
Łódź, 25 czerwca 2021 r. Fot. S.L. Szczesio

3. Przemawia senator RP, prof. dr hab. Michał Seweryński,
Łódź, 25 czerwca 2021 r. Fot. S.L. Szczesio

4. W oczekiwaniu na autograf w książce jubileuszowej,
Łódź, 25 czerwca 2021 r. Fot. S.L. Szczesio

Wyraźnie wzruszony profesor Wiesław Puś w swoim podziękowaniu wspominał ludzi, którzy wpłynęli na ukształtowanie jego postawy naukowej, z którymi blisko współpracował na różnych etapach działalności organizacyjnej w Uczelni, na Wydziale i w Instytucie Historii. Odniósł się do wszystkich wcześniejszych wypowiedzi, najczęściej jeszcze je uzupełniając o swoje refleksje. Profesor jest historiografem dziejów Uniwersytetu Łódzkiego, dzielił się więc ze swobodą swoimi wspomnieniami z ponad półwiekowych związków z Uczelnią. W głosie Jubilata niezmiernie ciepło wybrzmiało przede wszystkim podziękowanie dla żony Leny i syna Wojciecha, które wywołało burzę oklasków osób zgromadzonych na spotkaniu.

Tę szczególną uroczystość zakończyła lampka wina, ale jeszcze przed nią ustawiła się długa kolejka przyjaciół, kolegów, uczniów i pozostałych gości z serdecznymi gratulacjami i życzeniami dla dostojnego Jubilata, który podpisywał księgę pamiątkową.

Jarosław Kita

Uniwersytet Łódzki • University of Lodz

 <https://orcid.org/0000-0002-8374-2848>

Pracownice kasy emerytalne łódzkich przedsiębiorstw użyteczności publicznej w okresie międzywojennym; A. Lech, *Mniejszość żydowska w myśli agrarystycznej polskiego ruchu ludowego*; J. Frenkel, *Kuchnia koszerna w święta żydowskie. Magia żydowskich potraw. Szabat, szabas, szabes*; J. Kita, *Łódź lat dwudziestych XX wieku w oglądzie pisarza i publicyisty Alfreda Döblina*; K. Śmiechowski, *Rozwój kultury w Łodzi w XIX i XX wieku w kontekście tożsamości miasta*; J. Sosnowska, *Wokół genezy i początków działalności Oddziału Łódzkiego Robotniczego Wydziału Wychowania Dziecka i Opieki nad Nim (1923–1926)*; M. Sikorska-Kowalska, *Droga kobiet do parlamentu w świetle rozważań i dylematów Marii Dulębianki*; A. Bołdyrew, *Osiągnięcia i porażki na niwie naukowej, społecznej i prywatnej Heleny Radlińskiej w świetle historiografii i materiałów (auto)biograficznych. Szkic do problemu*; J. Gapys, *Ziemiaństwo polskie w obliczu zagłady. Totalitaryzm niemiecki i radziecki wobec ziemiaństwa w okupowanej Polsce w latach 1939–1945*; P. Szkutnik, *Sytuacja Kościoła katolickiego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (do 1867 r.)*; T. Gocel, *Represje władz komunistycznych wobec organizatorów i nauczających religii w punktach katechetycznych na terenie diecezji kieleckiej w latach 1961–1964*; A. Rzepkowski, *Stan wojenny w Polsce w świetle prasy łódzkiej*; *Bibliografia i Wykaz autorów.*

NOTKA O AUTORZE

Prof. dr hab. Jarosław Kita – kierownik Katedry Historii Polski XIX wieku w Instytucie Historii na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego, członek Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk, członek Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Zainteresowania naukowe: historia społeczna i gospodarcza XIX i XX w., dzieje społeczeństwa polskiego na tle porównawczym ze społeczeństwami Europy Środkowo-Wschodniej, historia ziemiaństwa polskiego, europejska kultura uzdrowiskowa XIX–XXI w., dzieje wojskowości polskiej w dobie zaborów, historia nauki w XIX–XXI w., przeszłość łódzkiego środowiska naukowego, dzieje miast regionu Polski centralnej.

jaroslaw.kita@uni.lodz.pl

